

Morfologia de l'Espanyol

Codi: 100586

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500248 Llengua i Literatura Espanyoles	OB	2	1
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OB	2	1
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	OB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Cristina Buenafuentes de la Mata

Correu electrònic: Cristina.Buenafuentes@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Irene Fernández Serrano

Matthias Ulrich Raab

Prerequisits

Atès que l'alumnat ha demostrat, mitjançant l'obtenció dels crèdits corresponents a les assignatures de formació bàsica, haver adquirit les competències bàsiques, haurà de ser capaç d'expressar-se amb correcció oralment i per escrit. Per aquesta raó, els eventuals errors ortogràfics i d'expressió que pogués cometre comportaran un descens de la puntuació en la qualificació final.

Les activitats, pràctiques i treballs presentats en l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'eventual presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen ocasionarà automàticament la qualificació de suspens (0) en la nota final de l'assignatura i, per tant, no tindrà opció a la recuperació.

Així mateix es considera que el/la estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant, podrà aplicar les normes específiques que pugui indicar-li el professor de l'assignatura, si així ho creu necessari.

Objectius

L'assignatura de "Morfologia de l'espanyol" té com a objectiu fonamental oferir una visió general de l'estudi dels mots i de les classes de paraules. Es recomanable que l'estudiant hagi cursat previament l'assignatura "Introducció a la llengua espanyola".

En finalitzar l'assignatura, l'estudiant ha de ser capaç de:

- Conèixer els diferents models teòrics sobre morfologia
- Identificar els constituents d'una paraula i els nivells en què operen
- Dominar els aspectes relacionats amb la flexió i les seves implicacions

- Reconèixer els processos de formació de paraules i les seves característiques
- Entendre les particularitats de les principals classes de paraules

Competències

Llengua i Literatura Espanyoles

- Analitzar els principals fenòmens de variació lingüística de l'espanyol (variació històrica, geogràfica, social i pragmàtica).
- Descriure l'estructura de la llengua espanyola i distingir-ne els aspectes sistemàtics i normatius.
- Emmarcar tipològicament els principals fenòmens de la llengua espanyola i relacionar-los amb fenòmenos similars d'altres llengües romàniques.
- Identificar el component de la gramàtica al qual pertanyen els fenòmens lingüístics bàsics de l'anàlisi de la llengua espanyola (fonètica, fonologia, morfologia, sintaxi, lèxic, semàntica i discurs).
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Estudis de Català i Espanyol

- Descriure l'estructura de la llengua espanyola i distingir-ne els aspectes sistemàtics i normatius.
- Emmarcar tipològicament els principals fenòmens de la llengua espanyola i relacionar-los amb fenòmenos similars d'altres llengües romàniques.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Estudis d'Anglès i Espanyol

- Descriure l'estructura de la llengua espanyola i distingir-ne els aspectes sistemàtics i normatius.
- Emmarcar tipològicament els principals fenòmens de la llengua espanyola i relacionar-los amb fenòmenos similars d'altres llengües romàniques.
- Identificar el component de la gramàtica al qual pertanyen els fenòmens lingüístics bàsics de l'anàlisi de la llengua espanyola (fonètica, fonologia, morfologia, sintaxi, lèxic, semàntica i discurs).
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar l'estructura de les paraules des del punt de vista morfològic.
2. Analitzar les estructures lingüístiques de l'espanyol.
3. Analitzar les relacions entre lèxic i gramàtica.
4. Aplicar les tècniques de descripció i anàlisi de peces discursives.
5. Construir textos normativament correctes.
6. Distingir la variació geogràfica des dels diferents nivells d'anàlisi lingüística.
7. Fer prediccions i inferències sobre el contingut d'un text.

8. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
9. Identificar correctament les unitats lingüístiques.
10. Identificar els errors normatius, estilístics o argumentatius d'un text.
11. Identificar els factors pragmàtics que condicionen l'ús de les diverses estructures lingüístiques.
12. Identificar les relacions paradigmàtiques i sintagmàtiques entre les diferents unitats lingüístiques.
13. Interpretar la paraula des dels diferents nivells d'anàlisi lingüística.
14. Interpretar, a partir d'un text, el significat de les paraules desconegudes.
15. Relacionar la competència pragmàtica amb la variació geogràfica i social.
16. Resumir les característiques d'un text escrit en funció dels propòsits comunicatius.

Continguts

1.- Introducció

La morfologia. Unitats d'anàlisi: l'estructura interna de les paraules. Conceptes operatius. Models teòrics de descripció en morfologia. Anàlisi morfològica.

2.- Morfologia flexiva

2.1.- La flexió nominal

- Gènere. Manifestació del gènere en espanyol i el marcador de paraula. Classes de paraules segons el gènere. Problemes relacionats amb el gènere.
- Nombre. Manifestació del nombre. Classes de paraules segons el nombre. Problemes relacionats amb el nombre.

2.2.- La flexió verbal

- Verbs regulars i verbs vocàlics
- Verbs irregulars. Classes d'irregularitats.

3.- La formació de paraules

3.1. Caracterització general dels procediments de formació de paraules

3.2. La derivació: la sufixació no apreciativa

- La derivació nominal. Classes de noms derivats
- La derivació adjectival i adverbial. Classes d'adjectius derivats.
- La derivació verbal. Classes de verbs derivats

3.3. La derivació: la sufixació apreciativa. Classes i delimitació respecte a altres fenòmens afins.

3.4. La derivació: la prefixació. Classes i delimitació respecte a altres fenòmens afins.

3.5. La composició. Classes de paraules compostes i delimitació respecte a altres fenòmens afins.

4.- Les classes de paraules

4.1.- La noció de categoria o classe de paraula. Categories lèxiques i categories funcionals. La classificació de les categories: criteris. Categories variables i invariables.

4.2.- El nom. Noms propis i comuns. Noms continus i discontinus. Noms individuals i col·lectius. Noms abstractes i concrets. Les nominalitzacions.

4.3.- L'adjectiu. Propietats flexives. Adjectius qualificatius, determinatius i relacionals.

4.4.- El verb. Temps, mode i aspecte. Classes aspectuals de verbs. Les classes verbals bàsiques: transitius, inacusatius i inergatius.

Metodologia

L'alumnat haurà de realitzar un seguiment continuat de l'assignatura.

Per assolir els objectius assenyalats, es combinaran les explicacions teòriques per part del professor o la professora amb la realització pràctica d'exercicis a l'aula i el comentari de les lectures obligatòries.

L'aprenentatge d'aquesta assignatura es reparteix de la següent manera:

- Activitats dirigides (35%, 53,5 hores). Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en pràctiques i seminaris dirigits pel professor o per la professora, en què es combinarà l'explicació teòrica amb la realització d'exercicis.
- Activitats supervisades (10%, 15 hores). Es tracta de tutories programades pel professor o per la professora, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi lingüística.
- Activitats autònomes (50%, 75 hores). Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització d'exercicis, d'activitats i de la lectura de la bibliografia obligatòria.
- Activitats d'Avaluació (5%, 7,5 hores). L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant proves escrites i activitats pràctiques.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals i sessions de seminari i pràctiques dirigides	53,5	2,14	1, 2, 3, 4, 12, 13
Tipus: Supervisades			
Tutories programades	15	0,6	1, 3, 12, 13, 14
Tipus: Autònomes			
Treball autònom	75	3	1, 3, 12, 13, 14

Avaluació

El professor o la professora avaluarà aquesta assignatura de manera continuada.

L'avaluació de l'assignatura s'efectuarà, per tant, a partir de la realització de cinc activitats/proves en què es valoraran els següents aspectes:

- L'assimilació de continguts teòrics;
- L'aplicació pràctica dels continguts; i
- L'adequació als requisits de l'activitat en qüestió.

Les cinc activitats / proves a realitzar són les següents:

- 2 activitats pràctiques corresponents als temes 1 i 2 (30%+20%, respectivament)
- 2 proves teòriques corresponents als temes 2 i 4 (20%+20%, respectivament)
- Un treball monogràfic en grup (10%)

Per superar l'assignatura, s'hauran de realitzar totes les activitats. Un cop sumades les qualificacions de cada prova segons el seu percentatge, el resultat ha de ser de 5 punts o més per aprovar l'assignatura.

La realització de faltes d'ortografia, expressió, lèxic i sintaxi tindrà una penalització de 0,2 cadascuna, sense límit, sobre la nota final a les activitats i en els exàmens. Les faltes repetides també descompten.

No evaluable

S'obtindrà la qualificació de "No evaluable" quan el/la estudiant hagi presentat només un 51% de les evidències d'avaluació. L'elaboració de més del 51% de les proves suposarà, doncs, la voluntat de l'alumnat de ser avaluat en l'assignatura i, per tant, la seva presentació a l'avaluació.

Recuperació

Totes les activitats d'avaluació són recuperables. Tanmateix el/la estudiant perdrà el dret a la recuperació si la mitjana de les proves realitzades amb el seu corresponent percentatge és inferior a 3,5 punts. Si el/la estudiant té dret a la recuperació, només podrà recuperar, com a màxim, dues proves. A més a més, cal tenir en compte que, per poder optar a la recuperació, l'alumnat està obligat a presentar-se a totes les activitats/proves avaluable.

Dates importants

Les dates de les activitats assenyalades en aquesta programació s'indicaran amb la suficient anticipació durant el desenvolupament del curs.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats d'avaluació pràctiques	50%	3	0,12	1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14
Proves teòriques	40%	2,5	0,1	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Treball monogràfic en grup	10	1	0,04	5, 7, 8, 10, 14, 16

Bibliografia

El professor o la professora indicarà durant el desenvolupament de l'assignatura les lectures obligatòries i recomanades per a cada punt del temari.

BIBLIOGRAFIA GENERAL

ALCOBA, Santiago (1999): "La flexión verbal", dins Ignacio Bosque y Violeta Demonte (eds.), *Nueva gramática descriptiva de la lengua española*. Vol. 3, Madrid: Espasa Calpe, pp. 4915-4991

ALMELA, Ramón (1999): *Procedimientos de formación de palabras en español*. Barcelona: Ariel.

BOSQUE, Ignacio (1983): "La morfología", dins Francisco Abad i Antonio García Berrio (eds.), *Introducción a la lingüística*. Madrid: Alhambra, pp. 115-153.

BOSQUE, Ignacio (1989): *Las categorías gramaticales. Relaciones y diferencias*. Madrid: Síntesis. 2ª edició (2015)

BOSQUE, Ignacio y DEMONTE, Violeta (eds.) (1999): *Gramática descriptiva de la lengua española*. Vol 3. Madrid: Espasa.

FÁBREGAS, Antonio (2013): *La morfología. El análisis de la palabra compleja*. Madrid: Síntesis.

GARCÍA GALLARÍN, Consuelo (2018): *Diccionario histórico de la morfología del español*. Madrid: Guillermo Escolar Editores.

GARCÍA-PAGE, Mario (2006): *Cuestiones de morfología española*, 3ª ed. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces.

GUTIÉRREZ-REXACH, Javier (ed.) (2016): *Enciclopedia de lingüística hispánica*. Vol 1. London: Routledge.

MÜLLER, Peter O. / OHNHEISER, Ingeborg / OLSEN, Susan / RAINER, Franz (2016): *Word-Formation. An International Handbook of the Languages of Europe*. Berlín: de Gruyter Mouton, 5 vols.

PENA, Jesús (1991): "La palabra: estructura y procesos morfológicos", *Verba*, 18, pp. 69-118.

PHARIES, David (2002): *Diccionario etimológico de los sufijos españoles (y de otros elementos finales)*. Madrid: Gredos.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (2009): *Nueva gramática de la lengua española*. Vol 1. Madrid: Espasa.

VARELA, Soledad (2009): *Morfología léxica: La formación de palabras*. Madrid: Gredos.

VARELA, Soledad (1990): *Fundamentos de morfología*. Madrid: Síntesis